

Informacja

**Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Zambrowie**

**z działań zawartych w Powiatowym Programie
Poprawy Życia Społecznego i Zawodowego Osób
Niepełnosprawnych za 2020 roku**

Powiatowy Program Poprawy Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2020 Rada Powiatu Zambrowskiego uchwaliła w dniu 30 marca 2012 r. Podstawą do opracowania jest uchwalona 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych i związane z nią akty prawne regulujące sytuację osób niepełnosprawnych, „osób, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”¹.

Powiatowy Program Poprawy Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych służy poprawie i tworzeniu osobom niepełnosprawnym Powiatu Zambrowskiego warunków do samodzielnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz wspieraniu integracji społecznej zmierzającej do określenia kierunków działań pomocnych w kształtowaniu pozytywnych postaw społecznych. Ustawy kompetencyjne nakładają na organy administracji rządowej i samorządowej określone obowiązki w celu realizacji tych zadań. Podstawą jednak osiągnięcia wymiernych efektów jest skoordynowanie działań wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Realizacja programu w 2020 r. odbywała się w 7 obszarach działania:

1. Koordynacja działań zmierzających do zwiększenia dostępu do usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych poprzez rozwój placówek świadczących tego rodzaju usług oraz uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych.
2. Rozbudzanie społecznej świadomości i kreowania właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.
3. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej i ekonomicznej samodzielności osób niepełnosprawnych.
4. Działania na rzecz wyrównywania poziomu usług socjalnych i rozwój oferty wsparcia rodzin z osobą niepełnosprawną.
5. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez wyrównywanie szans w dostępie do edukacji, pracy, sportu, rekreacji, dóbr kultury i sztuki.
6. Przystosowanie środowiska fizycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych.
7. Wykorzystanie potencjału tkwiącego w organizacjach pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin, i włączenie ich w budowanie i wdrażanie projektów na rzecz osób niepełnosprawnych.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zambrowie w 2020 r. udzielała specjalistycznej pomocy dzieciom, młodzieży oraz ich rodzinom i nauczycielom (dyrektorom, pedagogom, psychologom, wychowawcom). Swoją opieką obejmowała 36 placówek oświatowych, do których wliczały się przedszkola, oddziały przedszkolne, szkoły podstawowe, szkołę przysposabiającą do pracy, zasadniczą szkołę zawodową, liceum ogólnokształcące, technikum pomoc kierowana jest także do wychowanków Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Zambrowie oraz Bursy Szkolnej Nr 1 w Zambrowie. Klientami Poradni byli także studenci odbywający tam praktyki zawodowe.

Do zadań placówki należały w szczególności: diagnozowanie, opiniowanie, orzekanie, działalność terapeutyczna, prowadzenie grup wsparcia, udział w pracach interwencji

¹ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. z dnia 13.08.1997 r.)

kryzysowej, działalność profilaktyczna, poradnictwo, konsultacje, działalność informacyjno-szkoleniowa.

Opiniowanie i orzecznictwo

0	Dzieci do 3 roku życia	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych ponadpodstawowych	Ogółem
Wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	4	10	0	0	14
Odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego	0	8	0	0	8
Dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia	0	0	63	13	76
Udzielenie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki	0	1	0	0	1
Przyjęcia ucznia szkoły podstawowej do oddziału przysposabiającego do pracy	0	0	10	0	10
Zezwolenia na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu	0	0	10	0	10
Objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu	0	26	0	0	26
Objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce	0	0	107	15	112
Inne opinie o przebadanych	1	18	11	2	31
O specyficznych trudnościach w uczeniu się	0	0	8	0	8
Zindywidualizowana ścieżka kształcenia	0	0	4	1	5

Orzeczenia

Rodzaj wydanego orzeczenia	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych ponadpodstawowych	Młodzież nie ucząca się i nie pracująca	Ogółem
niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	1	29	1	0	31
niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym	3	9	0	0	12
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	1	3	0	0	4
zagrożonych niedostosowaniem społecznym	0	1	1	0	2
niedostosowanych społecznie	0	0	0	0	0
o potrzebie indywidualnego nauczania	0	3	6	0	9
o braku potrzeby indywidualnego nauczania	0	0	1	0	1
o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego	1	0	0	0	1
o braku potrzeby kształcenia specjalnego	0	1	0	0	1
o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	0	0	4	0	4
o braku potrzeby zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	0	0	0	0	0
z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją	6	6	0	0	12

Na terenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej prowadzone były w roku 2020 terapie dla dzieci i młodzieży: terapia psychologiczna, psychoterapia, terapia pedagogiczna, terapia logopedyczna, terapia integracji sensorycznej, fizjoterapia, terapia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie ze środków PFRON przekazywanych wg algorytmu w 2020 r. dofinansowało:

- uczestnictwo 33 osobom w tym 2 dzieci w turnusach rehabilitacyjnych na sumę **44 096,00 zł**
- zakup sprzętu służącego rehabilitacji dla 11 osób na kwotę 27 698,00 zł ,
- zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych dla 309 osób – na sumę **229 259,00 zł**
- likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, barier w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania dla 11 osób w kwocie **98 740,00 zł**,
- likwidację barier w komunikowaniu się dla 6 osób na kwotę **11 300,00 zł**,
- likwidację barier technicznych dla 1 osoby na kwotę **10 000,00 zł**
- do utrzymania Warsztatów Terapii Zajęciowej w Szumowie Powiat Zambrowski w wysokości **819 840,00 zł**, Powiat dofinansował ze środków własnych działalność WTZ w wysokości **91 093,00 zł**.

Ponadto w 2020 roku w ramach realizacji programu "Aktywny Samorząd" wypłacone zostały 22 umowy na łączną kwotę **62 429,51 zł.**, w tym:

- w ramach Modułu II (studenci) na pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym kwotę 27 531,00 zł
- w ramach Modułu I kwotę 34 898,51 zł

W ramach Modułu II semestr jesień/zima 2020 r. do wypłaty po zakończeniu semestru czyli pod koniec marca 2021 r. została jeszcze do wypłaty kwota **16 825 zł**.

Razem więc program Aktywny Samorząd 2020 r. dofinansowanie przyznane wyniesie **79 276,51 zł**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie wspierało rodziny z osobą niepełnosprawną i pomagało w kompletowaniu dokumentów w celu uzyskania należnych świadczeń.

Na podstawie podpisanego porozumienia z miastem Łomża o stopniu niepełnosprawności orzeka Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży. W 2020 r. zespół wydał 557 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności mieszkańcom Powiatu Zambrowskiego, w tym 483 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom dorosłym powyżej 16 roku życia i 74 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom, które nie ukończyły 16 roku życia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie w 2020 roku realizowało Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III w obszarze D, który dotyczył „Likwidacji barier transportowych w Warsztacie Terapii Zajęciowej Zgromadzenia Sióstr Służek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej w Szumowie”. Kwota dofinansowania ze środków PFRON wynosiła 80.000,00 zł.

W 2019 roku Powiat Zambrowski przystąpił do Systemu obsługi wsparcia finansowego ze środków PFRON, zwanego dalej: „Systemem SOW”, który realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie. Od 2020 roku osoby niepełnosprawne mogą składać wnioski elektronicznie.

Na podstawie art. 44b ust. 1, art. 44 c ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 r. Nr 1172) oraz § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003 roku w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 560) zarządzeniem Starosty Zambrowskiego z dnia 27 czerwca 2011 roku powołano Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Do zakresu działania Społecznej Rady należy w szczególności:

1. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych;
 - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych;
2. opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
3. ocena realizacji programów;
4. opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem skutków dla osób niepełnosprawnych.

W związku z powyższym w 2020 roku odbyły się 3 spotkania Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych, na których wydano 3 uchwały.

Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie realizując zadania związane z aktywizacją bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu swoimi działaniami obejmuje również osoby niepełnosprawne.

Działania Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie mają na uwadze poszanowanie godności osoby z niepełnosprawnością oraz jej prawa do uczestnictwa we wszystkich sferach życia. Niewątpliwie sytuacja bycia osobą z niepełnosprawnością wśród osób pozostających bez pracy stanowi barierę w interakcjach społecznych i uczestnictwie w życiu zawodowym. Doradcy zawodowi oraz pośrednicy pracy pomagają osobom bezrobotnym niepełnosprawnym zrozumieć specyfikę lokalnego rynku pracy, podnieść motywację, wzmocnić poczucie własnej wartości.

Powiatowy Urząd Pracy informuje, że na koniec 2020 w ewidencji PUP figurowało:

- 61 osoby niepełnosprawne bezrobotne; w tym 20 kobiet
- 7 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy; w tym 3 kobiety

Nikt nie posiadał stopień niepełnosprawności znaczny, umiarkowany 12 osoby zaś lekki – 49 osoby. Mieszkańcy wsi stanowili 32% tej grupy, natomiast zamieszkałe w Zambrowie 68% (46 osób). Wśród niepełnosprawnych 38 bezrobotnych i poszukujących pracy to osoby w wieku 50 lat i powyżej. 22 osób opisywanej zbiorowości nie posiadało kwalifikacji zawodowych zaś 15 osób - doświadczenia zawodowego. Najliczniejszą grupę spośród osób niepełnosprawnych stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym (25 osób) oraz zasadniczym zawodowym (23 osób). Wykształcenie policealne lub średnie zawodowe posiadało 8 niepełnosprawnych, średnie ogólnokształcące – 4, gimnazjalne – 3 zaś wyższym legitymowała się 5 osób.

Powiatowy Urząd Pracy w 2020 pozyskał dla osób niepełnosprawnych 7 ofert pracy. Ogólnie prace podjęło 31 osób niepełnosprawnych. W 2020 roku 9 osób objęto realizacją indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego w ramach Centrum Integracji Społecznej, które od 2019 roku zostało uruchomione na terenie miasta Zambrów. Powiatowy Urząd Pracy pomimo panującej pandemii dokonał wszelkich starań aby tej grupie osób udzielić możliwie różnorodnego wsparcia. W 2020 r. osoby niepełnosprawne skorzystały z następujących form wsparcia finansowanego ze środków Funduszu Pracy:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących we wsparciu, w końcu półrocza sprawozdawczego	
	I półrocze 2020	II półrocze 2020
prace interwencyjne	1	0
staż	2	0
odbywania prac społecznie użytecznych	2	1
rozpoczęcie szkolenia	1	0
zatrudnione w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż	1	0

Osoby niepełnosprawne mogły skorzystać ze spotkań:

Indywidualnych z doradcą klienta w ramach których mogą otrzymać informację o:

- ✓ informacji o usługach i instrumentach rynku pracy;
- ✓ informacji o możliwościach przekwalifikowania się oraz podniesienia kwalifikacji zawodowych;
- ✓ informacji o możliwości uzyskania dotacji na uruchomienie własnej działalności gospodarczej;
- ✓ informacji o ofertach pracy dostępnych w PUP oraz zamieszczonych na stronie CBOP
- ✓ informacji o projektach organizowanych przez inne instytucje niż PUP np: Centrum Integracji Społecznej , PFRON itp.

Powiatowy Urząd Pracy dokłada również wszelkich starań zachęcając lokalnych pracodawców do zatrudniania osób posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności m.in. poprzez informowanie o możliwościach finansowego wsparcia w/w grupy osób.

Zarząd Powiatu Zambrowskiego w 2020 r. realizując zadania „Powiatowego Programu Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2020” dofinansował następujące organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych:

- 1) Dofinansowano placówki prowadzone przez powiat tj. Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie, Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zambrowie oraz Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Łomży Filia w Zambrowie na rzecz walki z koronawirusem, przeznaczając na ten cel po 10 000 zł dla każdej z nich w sumie 30 000 zł.
- 2) Powiat Zambrowski przekazał 20 000 zł KP PSP w Zambrowie z przeznaczeniem na zakup samochodu operacyjnego w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców powiatu zambrowskiego oraz skuteczność działań operacyjnych i ratowniczo-gaśniczych wykonywanych przez strażaków.
- 3) Powiat Zambrowski przekazał 5 000 zł Grupie Ratowniczej Nadzieja Zambrów z przeznaczeniem na zakup ambulansu z przeznaczeniem do walki z COVID-19.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Zambrowie w 2020 roku realizował „Program Życia Społecznego i Zawodowego osób Niepełnosprawnych na lata 2012 – 2020”.

W okresie sprawozdawczym zadania były realizowane zgodnie z programami i planem pracy na 2020 rok oraz określonymi celami. Środowiskowy Dom Samopomocy w Zambrowie to wyjątkowe miejsce, w którym uczestnicy mają możliwość rozwoju osobistego poprzez naukę nowych umiejętności lub podtrzymywanie umiejętności zdobytych wcześniej, np. w zakresie czynności dnia codziennego, funkcjonowania w życiu społecznym. Zarówno podopieczni, jak i osoby sprawujące opiekę, czerpią od siebie nawzajem. W związku z pandemią COVID 19 nasza placówka miała ograniczoną realizację zaplanowanych programów dla uczestników i planu działania placówki na 2020 rok. ŚDS w Zambrowie musiał dostosować się do reali pandemicznych, jakie panowały w całym kraju i na świecie. Dom zastosował się do wytycznych sanitarnych i zaproponował pracownikom, użytkownikom nowe zasady działania. Opracowana została dokumentacja regulująca szczegółowe zasady korzystania i prowadzenia zajęć w ośrodku, uwzględniająca rekomendacje Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Zdrowia. Większość podopiecznych doskonale odnalazła się w tej nowej rzeczywistości. Staraliśmy się znaleźć złoty środek pomiędzy zadbaniem

o bezpieczeństwo, komfort psychiczny uczestników, a podtrzymaniem wartości tworzenia wspólnoty i przynależności do grupy. Zajęcia odbywały się zgodnie z wymogami sanitarnymi, prowadzone w małych, niezmiennych grupach, do których przypisani byli stali terapeuci. Codziennie zajęcia rozpoczynały się od przypomnienia zasad sanitarnych, zwiększono również częstotliwość realizowania treningów profilaktyki zdrowia i higieny. Dom zapewniał gorący posiłek, który dostarczany był w pojemnikach jednorazowych przez zewnętrzną firmę cateringową. Okres pandemii to konieczność wsparcia psychologicznego nie tylko uczestników, ale również ich bliskich. Wprowadzono telefoniczny dyżur psychologa. Zespół Wspierająco-Aktywizujący był w stałym kontakcie telefonicznym z uczestnikami ich rodzicami i opiekunami. Dzięki zaangażowaniu kadry udało się odświeżyć wszystkie pomieszczenia placówki. Uszyto maseczki ochronne dla uczestników i ich rodzin. Cały personel ŚDS w Zambrowie robił wszystko, by pomimo panującego stanu pandemii zajęcia były atrakcyjne, przebiegały bez poczucia szczególnego ograniczenia, a jednocześnie były zachowane wszelkie zasady bezpieczeństwa sanitarnego. Stan zdrowia uczestników i pracowników był codziennie monitorowany. Przy wejściu do budynku, w trakcie zajęć i wyjściu z niego mierzona była temperatura, częściej dezynfekowano wszystkie pomieszczenia, a przebywający w placówce pracownicy oraz uczestnicy zachowywali należyte odległości między sobą. Zakupione zostały: płyny do dezynfekcji rąk i pomieszczeń, małe pojemniki do dezynfekcji rąk na salach, dwa duże automaty do dezynfekcji rąk, termometry do każdej pracowni, aby monitorować stan zdrowia uczestników i pracowników, jednorazowe kubeczki, talerzyki oraz sztucce, dodatkowe pojemniki na odpady i zużyte środki ochrony indywidualnej (w/w drobny asortyment jest na bieżąco uzupełniany).

Proces aktywizacji uczestnika ŚDS, który ma na celu możliwie jak największe usamodzielnienie, wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych wymaga wielu poświęceń, wyrozumiałości i cierpliwości personelu, a także woli podopiecznych. Do tego, aby proces aktywizacji społecznej mógł przebiegać i zakończyć się pomyślnie, niezbędna jest aprobata, przygotowanie, zarówno osoby z niepełnosprawnością, jak i społeczeństwa, które musi chcieć przyjąć tę osobę w swoje kręgi na równych prawach. Zarówno uczestnictwo w imprezach okolicznościowych, jak i sam fakt pojawiania się uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Zambrowie w miejscach publicznych, (np. przy okazji realizacji treningów budżetowych i społecznych, czy wystaw prac przez nich wykonanych, aktywny udział w przeglądach, festiwalach, konkursach), wpływa na ogólny wizerunek tych osób wśród ludzi, którzy rzadko mają kontakt z osobami z niepełnosprawnością. Integralną częścią aktywizacji społecznej jest przygotowanie całego społeczeństwa do wzajemnego współżycia i współpracy, co też ŚDS czyni poprzez branie udziału w wielu przedsięwzięciach aktywizujących uczestników. Zauważamy postępy w zakresie aktywizacji społecznej uczestników, gdzie poprzez zajęcia w placówce stali się bardziej otwarci, samodzielni, lepiej radzą sobie w otaczającej rzeczywistości. Integracja domowników w placówce jak i poza nią ma pozytywny wpływ na relacje między nimi, w kontaktach rodzinnych, sąsiedzkich itp. Wypracowane umiejętności i nawyki uczestników spowodowały poprawę w szeroko pojętym funkcjonowaniu codziennym.

Praca wspierająco - aktywizująca prowadzona w naszym domu pomaga w utrzymaniu dobrej kondycji uczestników oraz poprawę w zakresie uspołeczniania i umiejętności życiowych. Oferta domu opiera się na działaniach długoterminowych, a formy pomocy dostosowane są do indywidualnych potrzeb i możliwości każdej z osób uczestniczących w zajęciach. Wymiernym efektem prowadzonej współpracy z organizacjami, instytucjami działającymi w Powiecie Zambrowskim oraz zajęć w Środowiskowym Domu Samopomocy w Zambrowie jest:

- zminimalizowanie bezczynności, która pogłębia zmiany chorobowe i zaburza funkcjonowanie w życiu codziennym;

- podniesienie poczucia własnej wartości poprzez aktywizację na poszczególnych zajęciach;
- nabycie w domu umiejętności organizowania czasu wolnego co pozytywnie wpływa na życie codzienne;
- nabycie umiejętności radzenia sobie w życiu, radzenia sobie z chorobą i stresem.

Wymierne efekty wspierająco- aktywizujące można zauważyć także w osobistych dokonaniach i osiągnięciach uczestników np.: twórczości artystycznej, nawiązaniu licznych kontaktów

i przyjaźni. Ważna z punktu widzenia wszelkich efektów i sukcesów wspierająco - aktywizujących jest konstruktywna, oparta na wzajemnym partnerstwie współpraca z rodziną uczestnika jak również współpraca z instytucjami wspierającymi działalność placówki. Ograniczona z/w na pandemię, ale nie bez znaczenia pozostaje także współpraca z partnerami lokalnymi oraz wolontariuszami. Rezultaty korzystania z oferty środowiskowego domu samopomocy mogą w dłuższej perspektywie stać się punktem wyjścia do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego, podjęcia pracy lub uzupełnienia wykształcenia. W roku sprawozdawczym między innymi współpracowaliśmy z:

- 1) **Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Edukacji Osób Niepełnosprawnych „Naprzeciw” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Długoborzu** - przekazywanie informacji o absolwentach, którzy mogliby uczestniczyć w zajęciach organizowanych przez ŚDS, stała impreza w planie pracy ośrodka – bal karnawałowy z uczniami SOS-W z udziałem wolontariuszy z Bursy nr 1 w Zambrowie, udział uczestników w IV Powiatowym Przeglądzie Kolęd i Pastoralek, gdzie uczestnicy zdobyli wyróżnienie. Pozostałe formy współpracy przeniesione na kolejny rok pracy. **Efekty:** integracja uczestników z uczniami, radą pedagogiczną i dyrekcją.
- 2) **Centrum Kultury w Zambrowie:** wyjście do kina na filmy w projekcji 3D „Asteriks i Obeliks”, „Zew krwi”; wystawy: „Grafika komputerowa”, „Prace malarskie oraz batiki ucznia ZSO w Zambrowie K.Ł”, „Rzeźby lokalnego artysty Michała S., „Malarstwo p. Anny B.; konkursy: udział uczestniczki A.K. w konkursie recytatorskim do 65 Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego (I miejsce w eliminacjach powiatowych), udział w wojewódzkich eliminacjach w w/w konkursie (II miejsce w kategorii osób dorosłych), udział w festiwalu piosenki serdecznej „Love Me”; projekcja bajek przygotowanych przez zespół pracowników CK w formie nagrania audio pt., „Bajki spod choinki”. Pozostałe formy współpracy przeniesione na kolejny rok pracy. **Efekty:** wiara w swoje możliwości, podniesienie swojej samooceny, pokonanie bariery izolacji społecznej, nagrody i dyplomy za udział w/w działaniach.
- 3) **Biblioteką Miejską w CK w Zambrowie:** wypożyczanie książek, cykliczne spotkania , czytanie i omawianie wybranych utworów: „Życie pożyteczne” Katarzyny Majgier. Pozostałe formy współpracy przeniesione na kolejny rok pracy. **Efekty:** zainteresowanie czytelnictwem, wzbogacanie słownictwa.
- 4) **Kościółem:** udział uczestników i terapeutów w mszach Św. w I kwartale. Ponadto udział online w mszach św. i rekolekcjach. **Efekty:** wiara we własne możliwości, wzbogacenie duchowe.
- 5) **Bursą Szkolną Nr 1 w Zambrowie:** młodzież placówki wspomagała przy organizacji spotkań okolicznościowych w ŚDS tj. organizacja i prowadzenie balu karnawałowego. Pozostałe formy współpracy przeniesione na kolejny rok pracy. **Efekty:** wzajemna akceptacja.
- 6) **Współpraca z rodzicami:** Rodzice i opiekunowie uczestników zajęć Środowiskowego Domu Samopomocy są dla naszego domu najważniejszymi partnerami, wspomagającymi codzienną działalność. Rodzice i opiekunowie byli na bieżąco, systematycznie informowani o codziennym funkcjonowaniu placówki oraz zachowaniu, umiejętnościach, problemach uczestników. Indywidualne spotkania z rodzicami, opiekunami i innymi

osobami bliskimi uczestników w zakresie ustalania i realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco – aktywizującego oraz rozwiązywania bieżących problemów. Pomoc rodziców przy sprawowaniu opieki uczestników podczas wyjazdów na wycieczki. Było przeprowadzone szkolenie dla rodziców i opiekunów uczestników przez pracownika socjalnego PCPR w Zambrowie na temat: „Pasje, talenty, umiejętności – jak dostrzec i rozwijać”, „Wzajemne relacje między domownikami w trakcie pandemii” Wszelkie kontakty z rodzicami/ opiekunami odbywały się z zachowaniem reżimu sanitarnego. **Efekty:** udział rodziców/opiekunów w spotkaniach okolicznościowych organizowanych w placówce, bieżąca wymiana informacji o postępach, trudnościach, zachowaniu, problemach uczestnika.

Ponadto w Środowiskowym Domu Samopomocy w Zambrowie zorganizowano :

- uroczyste urodziny uczestników domu,
- koncert zespołu muzycznego CAMERATA z Państwowej Szkoły Muzycznej dla uczestników ŚDS.,
- wizyta cyganek i cyganów – aktorów Teatru Form Różnych ze śpiewem i tańcami (zapusty),
- wizyta uczestników w Urzędzie Pocztowym, zapoznanie się z codzienną pracą listonoszy i pracowników,
- życzenia i upominki własnoręcznie wykonane dla mam z okazji ich święta,
- wystawa plenerowa rękodzieła uczestników (zamieszczona na facebooku),
- udział pracowników ŚDS w Zambrowie w akcji charytatywnej „Gaszyn challenge” na rzecz chorego Kubusia z Hajnówki,
- wycieczkę wyjazdową uczestników do Wigier i Płociczno Tartak,
- ognisko w Skansenach w Szumowie,
- udział uczestników w VIII Przeglądzie Twórczości Artystycznej „Wirtualnie bliżej siebie” w Hajnówce,
- spotkanie z zambrowską Policją na temat – Stosowanie zasad bezpieczeństwa w czasie pandemii,
- wyjazd uczestników do Skansenu w Szumowie i ognisko,
- mikołajki,
- wewnętrzny konkurs Piosenki Świątecznej,
- spotkanie opłatkowe uczestników i pracowników.

Warsztat Terapii Zajęciowej Zgromadzenia Sióstr Służek NMPN w Szumowie realizował w 2020 r. zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Obejmował rehabilitację zawodowo - społeczną 40 osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna i zawodowa odbywała się w grupach 5 osobowych w ośmiu następujących pracowniach terapeutycznych:

- pracowni gospodarstwa domowego,
- pracowni artystycznej,
- pracowni krawiecko – hafciarskiej,
- pracowni multimedialnej,
- pracowni poligraficzno – reklamowej,
- pracowni stolarsko – technicznej,
- pracowni ogrodniczo – bukieciarskiej
- pracowni rękodzieła artystycznego

zgodnie z Planem Działalności Warsztatu i Programami poszczególnych pracowni.

Każdy z uczestników realizował indywidualny program rehabilitacji i terapii, w którym zawarte były zadania z zakresu rehabilitacji ogólnej, rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej, rehabilitacji zdrowotnej oraz współpracy z rodziną. Ponadto każdy z uczestników WTZ korzystał ze wsparcia psychologicznego, rehabilitacji ruchowej oraz indywidualnej specjalistycznej pomocy medycznej.

Realizowane przez Warsztat zadania i cele z zakresu rehabilitacji ogólnej (czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej) osiągnęte były poprzez trening w zakresie czynności życia codziennego, ćwiczenia w zakresie samoobsługi i higieny osobistej, trening w zakresie wyglądu zewnętrznego odpowiedniego zachowania się, zajęcia z gospodarstwa domowego.

Obserwując poziom funkcjonowania uczestników dostrzega się wzrost troski o higienę osobistą, własne zdrowie, schludny wygląd, utrzymanie sprawności fizycznej, przestrzeganie zasad postępowania w celu zapobiegania zakażeniom SARS-CoV-2. Jest widoczny wzrost empatii i chęć pomagania innym. Zauważa się troskę o utrzymywanie porządku w najbliższym otoczeniu i na stanowisku pracy. Dostrzega się także większą samodzielność w wykonywaniu czynności samoobsługowych takich jak: samodzielne skorzystanie z usług fryzjera, obsługa telefonu, estetyczne przygotowanie oraz spożywanie posiłku, ubieranie się, utrwalenie zasad bezpiecznego poruszania się na drodze, korzystanie ze środków komunikacji publicznej, planowanie wydatków i racjonalne dysponowanie pieniędzmi, dokonywanie prostych zakupów, różnego rodzaju opłat, ogólna zaradność w życiu prywatnym, systematyczność uczęszczania na zajęcia do WTZ.

Sprawności psychofizyczne niezbędne w pracy nabywane i rozwijane były poprzez: trening przygotowania do podjęcia pracy, trening umiejętności pracy w zespole i współodpowiedzialności za wykonywane zadanie, podnoszenie sprawności ruchowej i manualnej, ćwiczenia koncentracji i pamięci, ćwiczenia wytrwałości i odpowiedzialności, doprowadzanie powierzonego zadania do końca, ćwiczenia w zakresie dokładności pracy oraz przestrzegania dyscypliny pracy, ćwiczenia w zakresie samodzielnego planowania, kontrolowania i wykonywania zadania.

W ocenie realizacji tego zadania dostrzega się postępy dotyczące rozwoju postaw oraz umiejętności zawodowych. Wiedza, którą nabyli uczestnicy, dotycząca konkretnych umiejętności zawodowych związanych z realizacją programów w konkretnych pracowniach jest bardziej wykorzystywana przez nich w sposób praktyczny.

Nastąpił wzrost motywacji do pracy, kreatywności, skupienia na zadaniu i wytrwałość podczas realizacji zadań. Uczestnicy pracują bardziej starannie, dokładnie, oszczędnie i bardziej odpowiedzialnie obchodzą się z materiałami i narzędziami. Wykonywane prace są estetycznie. Wzrosło tempo pracy. Uczestnicy wykazują również większe poczucie

odpowiedzialności za powierzone zadania i doprowadzają je do końca. Mimo zawieszonych zajęć w związku z panującą pandemią uczestnicy chętnie pracują w domu wykonując zlecone zadania. Akceptują i stosują się do poleceń przełożonych, przyjmują konstruktywną krytykę, wzajemnie sobie pomagają. Uczestnicy dostosowują techniki pracy do realizacji zleconych czynności, wykorzystują wcześniej nabyte umiejętności do rozwiązywania zadań bardziej złożonych.

Jest zauważalny wzrost umiejętności zawodowych i dojrzałości, a w tym przestrzeganie dyscypliny pracy, regulaminu poszczególnych pracowni oraz WTZ.

Przygotowanie do życia w środowisku społecznym odbywało się poprzez trening umiejętności interpersonalnych, trening wiedzy o sobie samym, trening rozwiązywania problemów w trudnych sytuacjach międzyludzkich, ćwiczenie umiejętności komunikacyjnych, ćwiczenie umiejętności komunikowania się poprzez Internet, ćwiczenie aktywności w sytuacjach społecznych, ćwiczenie z orientacji przestrzennej, ćwiczenia w pełnieniu roli uczestnika WTZ.

W zakresie rehabilitacji społecznej dostrzega się wzrost umiejętności komunikowania się, tworzenia i utrzymywania prawidłowych więzi oraz relacji koleżeńskich i przyjacielskich, niesienia pomocy innym, podporządkowywania się opiekunom. Dostrzega się postępy we właściwym wyrażaniu swoich emocji, w używaniu zwrotów grzecznościowych i reagowaniu adekwatnie do zaistniałej sytuacji, chęci reprezentowania placówki w różnego rodzaju przedstawieniach teatralnych, konkursach czy przeglądach. Wzrosła zdolność empatii (zrozumienie ograniczeń innych, chęć niesienia pomocy bardziej potrzebującym, zainteresowanie sprawami drugiego człowieka), chęć współpracy w grupie. Zauważa się też postęp w szybkiej adaptacji nowych uczestników WTZ.

W roku 2020 Warsztat podejmował działania na rzecz rehabilitacji społecznej, biorąc udział w wydarzeniach i imprezach kulturalnych, które miały miejsce powiecie Zambrowskim i województwie podlaskim. Organizował wycieczki turystyczno - krajoznawcze, spotkania okolicznościowe, konkursy, zabawy, dyskoteki.

➤ **Wycieczki, spotkania wyjazdowe, w których wzięli udział uczestnicy:**

- Wycieczka do Ziołowego Zakątka w Korycinach oraz Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu
- Wycieczka do Warszawy – Zwiedzanie Zamku Królewskiego, Starego Miasta, Ogrodu Zoologicznego

➤ **Imprezy kulturalne i sportowe, w których wzięli udział uczestnicy:**

- Obejrzenie w WTZ spektaklu teatralnego pt. „Mikołaj – tradycje i legendy”

➤ **Bale i zabawy, imprezy okolicznościowe i spotkania integracyjne, w których wzięli udział uczestnicy:**

- Dyskoteki i zabawy z konkursami w trakcie roku, ognisko i grill, zabawa karnawałowa
- Spotkanie Wigilijne

▪ **Udział w konkursach i prezentacjach o charakterze lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim:**

- Udział w IV Powiatowym Przeglądzie Kolęd i Pastoralek „Hej Kolęda” w Specjalnym Ośrodku Szkolno- Wychowawczym w Długoborzu
- Udział w VIII Przeglądzie „ Etiudy Folklorystyczne Osób Niepełnosprawnych” w Bielsku Podlaskim
- Prezentacja i kiermasz wykonanych przez uczestników prac w siedzibie WTZ, Urzędzie Gminy w Szumowie, kościele parafialnym w Waniewie, Białymstoku

- Udział w XVIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego pn. „Sztuka Osób Niepełnosprawnych” pod hasłem „Tajemnica mojej wyobraźni”.

▪ **Publiczne występy artystyczne uczestników Warsztatu:**

- Wystawienie Misterium Bożonarodzeniowego w kościele w Waniewie.

W uwagi na trwającą pandemię wywołaną wirusem SARS-CoV-2 i wynikającymi z niej ograniczeniami nie odbyła się większość zaplanowanych na 2020r. imprez, spotkań integracyjnych i wycieczek.

Podejmowane przez Warsztat zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej pozytywnie wpływają na rozwój psychiczny, fizyczny, zawodowy i społeczny oraz podnoszą jakość życia osób niepełnosprawnych, zmniejszają skutki niepełnosprawności, a także przeciwdziałają ich społecznemu wykluczeniu.

Poprzez udział w zajęciach uczestnicy naszego Warsztatu poznają swoje możliwości, predyspozycje, rozwijają zainteresowania i umiejętności zawodowe, podnoszą swoją samoocenę, kształtują postawy oraz uczą się aktywnego i na miarę możliwości, samodzielnego życia w środowisku i społeczeństwie.

Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Zambrowie realizowało w roku 2019 „Program Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2020” w następujący sposób.

W 2020 r. w placówkach opiekuńczo - wychowawczych przebywało 3 osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o niepełnosprawności z Powiatowej Komisji do spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Osoby te są przewlekle chore: 2 z nich przebywają w Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym w Bacikach Średnich oraz 1 osoba jest w naszej placówce.

W ramach pracy opiekuńczo – wychowawczej i wyrównawczo – rewalidacyjnej były prowadzone różnego rodzaju zajęcia uspołeczniające i przygotowujące te osoby do dorosłego życia między innymi:

- umiejętne gospodarowanie kieszonkowym i samodzielne dokonywanie drobnych zakupów
- włączenie dzieci w organizację życia codziennego w placówkach
- uczestniczenie w zakupach odzieży, artykułów spożywczych i chemicznych dla wychowanków (przy udziale wychowawcy),
- właściwe zachowywanie się w miejscach publicznych (wyjście do sklepu, Kościoła, na pocztę, do przychodni, szkoły, przedszkole, ulica)
- doskonalenie różnego rodzaju umiejętności samoobsługowych i porządkowo - gospodarczych
- zajęcia kulinarne
- zajęcia zdrowotno - higieniczne
- zajęcia z zakresu kształcenia umiejętności społecznych przydatnych w samodzielnym, dorosłym życiu
- wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa
- udział dzieci w wykonywaniu dekoracji pomieszczeń rodzinki
- uczestnictwo w różnych imprezach, wycieczkach, uroczystościach organizowanych w placówkach i szkołach (urodziny, Walentynki, Andrzejki, Wigilia)
- udział w wypoczynku letnim
- zapewnienie udziału w turnusie rehabilitacyjnym (po kilkukrotnej operacji kręgosłupa) oraz badań kontrolnych w specjalistycznych szpitalach.

Wychowankowie aktywnie uczestniczą w zajęciach wychowawczych, wyrównawczych, logopedycznych, terapeutycznych i rewalidacyjnych zarówno w naszych placówkach jak również w szkole. Uzyskane efekty pozytywnie wpływają na ich prawidłowy rozwój

psychofizyczny i w dużym stopniu gwarantują właściwe funkcjonowanie w społeczeństwie po opuszczeniu naszych placówek.

Informację sporządzono na podstawie danych uzyskanych z jednostek samorządu terytorialnego.

KIEROWNIK
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Zambrowie
mgr Jadwiga Krajewska

Sporządziła: Bożena Żabińska
Zambrów, 18.02.2021 r.